

Kliimaministri 24.07.2023 käskkirja nr 302 ja keskkonnaministri 12.12.2022 käskkirja nr 429 muutmise eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Eelnõukohase käskkirjaga muudetakse toetuse andmise tingimusi kliimaministri 24.07.2023 käskkirjas nr 302 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine ning 2023–2029 tegevuskava ja eelarve kinnitamine pärandniitude taastamiseks“ ja keskkonnaministri 12.12.2022 käskkirjas nr 429 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine ning 2022–2029 tegevuskava ja eelarve kinnitamine elupaikade taastamiseks kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks“.

Käskkirjade muudatustega täpsustatakse nendes toetatavaid tegevusi ning elupaikade taastamiseks tõstetakse Keskkonnaameti (KeA) projektist kuni 25% ulatuses tegevuste lõikes eelarve Riigimetsa Majandamine Keskuse (RMK) projekti. Lisaks ajakohastatakse projektide rakendamise seotud detaile.

Eelnõu ja selle seletuskirja koostasid Kliimaministeeriumi looduskaitse osakonna nõunikud Kadri Möller (e-post kadri.moller@kliimaministeerium.ee, tel 626 2876) ja Eleri Pulk (e-post eleri.pulk@kliimaministeerium.ee, tel 626 2872), finantsosakonna struktuuritoetuste nõunik Eerika Purgel (e-post eerika.purgel@kliimaministeerium.ee, tel 626 0709). Riigiabi reeglite kohase vastavusanalüüsi ja ekspertiisi tegi SA Keskkonnainvesteeringute Keskus. Käskkirja eelnõu juriidilise ekspertiisi teostas Kliimaministeeriumi õigusosakonna jurist Rene Lauk (e-post rene.lauk@kliimaministeerium.ee, tel 626 2948).

2. Eelnõu sisu

Eelnõu koosneb kahest punktist, millega muudetakse toetuse andmise tingimusi kliimaministri käskkirjas 24.07.2023 nr 302 ja keskkonnaministri käskkirjas 12.12.2022 nr 429.

Toetust antakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“ (edaspidi rakenduskava) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 4 „Kliimamuutustega kohanemise ja katastroofiriski ennetamise ning vastupanuvõime edendamine, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise“ alusel.

Toetust kajastatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide meetmete nimekirjas meetmes number 21.2.3.2 „Eluslooduse kaitse ja kasutus“ ja sekkumises number 21.2.3.21 „Elupaikade taastamine kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks“. Toetust makstakse Ühtekuuluvusfondist.

Märgade elupaikade taastamine on oluline, et suurendada valmisolekut kliimamuutustega kohanemiseks. Sekkumised põhinevad Läänemere strateegial, „Kliimamuutustega kohanemise arengukaval aastani 2030“, Natura 2000 prioriteetsete tegevuste tegevuskaval (PAF) aastateks 2021–2027 ja ELi elurikkuse strateegial aastani 2030: toome looduse oma ellu tagasi. Käskkirjade muudatustega lisatakse toetuse eesmärgi ning toetatavate tegevuste alla lisaks märgade pärandniitude taastamisele ka teised pärandniidud, mis koos moodustavad kompleksalad (märgasid niite peab olema kompleksalal üle 51%). Muudatus on vajalik rakenduskavaga seotud eesmärgi saavutamiseks, st see aitab suurendada valmisolekut kliimamuutustega kohanemiseks.

Vaatamata senistele ELi ja rahvusvahelistele jõupingutustele jätkub elurikkuse vähenemine ja ökosüsteemide seisundi halvenemine murettekitava kiirusega, kahjustades inimesi, majandust ja kliimat. Sellele viitavad nii valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) kui ka valitsustevahelise bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemiteenuste teaduspoliitika platvormi (IBPES) aruanded. Terved ökosüsteemid pakuvad toiduga kindlustatust, puhast vett, seovad ja salvestavad süsinikku ja pakuvad kaitset kliimamuutustest põhjustatud looduskatastroofide eest, mis on vajalikud inimkonna pikaajalise ellujäämise, heaolu ja julgeoleku tagamiseks.

IPCC 2022. aasta aruanne rõhutas eelkõige, et maailmal ja Euroopal on elamisväärsse tuleviku kindlustamiseks ees lühike ja kiiresti sulguv ajaaken, kuna äärmuslike ilmastiku- ja kliimaolude sagenemine on toonud kaasa pöördumatuid tagajärgi ning looduslikud süsteemid ja inimühiskond on tõrjutud kaugemale oma võimest kohaneda. Kliimamuutuste mõju leevendamiseks tuleb rakendada meetmeid degradeerunud ökosüsteemide taastamiseks, eelkõige taastades degradeerunud märgalad ja jõed, metsa- ja põllumajandusökosüsteemid.

ELi elurikkuse strateegia alusel peavad liikmesriigid tagama, et ühegi ELis kaitstava elupaiga ega liigi seisund ei halveneks aastaks 2030 võrreldes 2019. a Euroopa Komisjonile esitatud Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta artikli 17 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta artikli 12 aruannetega. Lisaks peavad liikmesriigid tagama, et vähemalt 30% liikidest ja elupaikadest, mille seisund ei ole praegu soodne, on 2030. aastaks soodsa seisundiga või näitab seisund selget positiivset trendi. EL Looduse taastamise määruse¹ alusel peavad liikmesriigid taastamismeetmed rakendama 30%-l elupaikadest, mille seisund ei ole hea, aastaks 2030, 60%-l aastaks 2040 ja 90%-l aastaks 2050, et saavutada ELi loodusedirektiivi eesmärk – tagada ELis kaitstavate liikide ja elupaikade soodne seisund. Euroopa Komisjonile 2019. a esitatud aruande alusel peab Eestis aastaks 2030 olema taastamismeetmed ellu viidud 11 000 hektaril sooelupaikadel, 8900 hektaril soometsadel ja 2850 hektaril jõeelupaikadel, kokku 27 500 hektaril, lisaks 5450 hektaril märgadel pärandniitudel (lamminiidud, rannaniidud, soostunud niidud, niiskuslembesed kõrgrohusid, sinihelmikakooslused). Muudetavate käskkirjade alusel viiakse taastamismeetmed ellu 11 450 hektaril nimetatud elupaikadel, nendest plaanitakse taastamistegevusi pärandniitudel 2000 hektaril.

Käskkirjades täiendatakse antava toetuse eelarvet ja toetatavaid tegevusi ning täpsustatakse, et juhtrühm otsustab konsensuslikult, millised tegevused projektis ära tehakse, arvestades ühendmääruse §-s 7 nimetatud valikukriteeriume, samuti projekti eesmärke, kuluefektiivsust ja kulude abikõlblikkust. Lisaks tuleb elluviijal esitada rakendusüksusele info projekti kavandatavate, elluviidavate või lõpetatud riigihangete ja maksete kohta igal aastal 15. jaanuariks ja 1. juuliks.

Käskkirjade alusel antakse toetused sekkumisest SFOSi nr 21.2.3.21. Kogu SFOSi nr 21.2.3.21 sekkumise eelarve on allpool toodud tabelis 1:

Sekkumise / tegevuse kogueelarve	ELi toetus	ELi toetuse osakaal	Riigi panus (s.h RKF ja OF)	Kokku
	(euro)	(%)	(euro)	(euro)

¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401991

18 823 530	16 000 000	85%	2 823 530	18 823 530
------------	------------	-----	-----------	------------

Tabel 1. Sekkumise eelarve

Sekkumise väljundnäitaja (seisundi parandamiseks toetust saanud elupaikade pindala) sihttase on 11 400 hektarit ning tulemusnäitaja (alade arv, kus elupaikade ja liikide seisund on toetuse abil paranenud) sihttase on 60 (alade arv).

Korraldusasutuse ettepanekul rikkumiste vältimiseks lisame käskkirjadesse punkti, kus tuuakse välja, et käskkirja alusel ei toetata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058 artiklis 7 nimetatud tegevusi.

Toetatavate tegevuste valikul lähtutakse rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud läbivatest valikukriteeriumidest ja -metoodikast. Toetatavate tegevuste valimiseks kasutatavad valikukriteeriumid ja metoodikad vastavad Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ §-le 7. Projekti juhtrühm otsustab konsensuslikult, millised tegevused projektis ära tehakse, arvestades ühendmääruse §-s 7 nimetatud valikukriteeriume, samuti projekti eesmäkke, kuluefektiivsust ja kulude abikõlblikkust.

Käskkirja punktiga 1 muudetakse kliimaministri 24.07.2023 käskkirja nr 302 (edaspidi käskkirja nr 302).

Punktiga 1.1 lisatakse käskkirja korraldusasutuse ettepanekul rikkumiste vältimiseks punkt, kus tuuakse välja, et käskkirja alusel ei toetata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058 artiklis 7 nimetatud tegevusi.

Punktidega 1.2, 1.3 ja 1.6 täpsustatakse, et märgade pärandniitude taastamine hõlmab kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks lisaks käskkirja nr 302 punktis 3.1. nimetatud elupaikadele nendega seotud kompleksalasid, suurendades ökosüsteemide vastupanuvõimet ning vähendades haavatavust kliimamuutuste ebasoodsate mõjude suhtes. Näiteks, kui on vajalik taastada rannaniit, kuid looduslikult koosneb pärandniit, sh taastatav rannaniit, erinevatest üksteisega seotud Natura 2000 pärandniitudest, siis loetakse abikõlbliku kuluna toetavateks tegevusteks kõik märja pärandniiduga (taastatav rannaniit) seotud kompleksalasse kuuluvad teised pärandniidud. Elupaigatüübina arvestatakse väljundnäitaja saavutusse (hektarid) ainult määrjad elupaigad vastavalt käskkirja nr 302 punktile 3.1. Käskkirja nr 302 punktis 3.1 nimetatud tegevust ei toetata RMK hallataval riigimaal, välja arvatud juhul, kui RMK hallatav riigimaa moodustab osa tervikalast. Sama piirang kehtib ka lisanduva punkti 3.1¹ osas.

Punktidega 1.4 ja 1.9 täpsustatakse iga aastase tegevuskava kinnitamise tähtaega. Antakse juurde 1 kuu, et oleks võimalik vajaduste põhisemalt eelarvet ja tegevuskava planeerida. Täpsustatakse ka juhtrühma toimimise üksikasju.

Punktiga 1.5 vähendatakse väljundnäitaja sihttaset. Seoses sellega, et KeA teostab märgade pärandniitude taastamistööd eramaadel ning ei ole saanud seni taastada pärandniite maastikus kompleksipõhiselt, ei ole kõnealuse projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul võimalik taastada 2000 hektarit märgasid pärandniite. Seetõttu vähendatakse väljundnäitaja (seisundi parandamiseks toetust saanud elupaikade pindala (ha) sihttaset 2000lt 1500le hektarile. Väljundnäitajasse loetakse ainult taastatud märgade elupaikade pindala.

Punktiga 1.7 muudetakse käskkirja nr 302 punkte 6.7 ja 6.8. Muutmisega täiendatakse nimetatud punkte viitega ühendmääruse §-le 7. Ühendmääruse § 7 lõike 1 kohaselt tuleb

projekti tegevuste valimiseks juhtrühmal ja kliimaministeeriumil (KliM) rakendada seirekomisjonis heaks kiidetud valikukriteeriume ja -metoodikat.

Punktidega 1.8 ja 1.10 tuuakse välja eelarve muudatusega seotud detailid. Projekti eelarvet vähendatakse kuni 25%. Eramaadet toetuse kasutamine tähendab asutuse jaoks lisakoormust: tuleb pidada läbirääkimisi maaomanike ja maakasutajatega, kokku leppida maa kasutuses, vastutustes ja tingimustes — see kõik nõuab täiendavat aega ja personali. Kuna KeAl on projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul taastamistööde tegemisel keeruline hooldajate leidmisega, siis muudetakse projekti eelarvet (vähendatakse 1 132 125 eurot) ja täiendatakse toetavate tegevuste osa. KeA korraldab pärandniitude taastamist järgmiselt. Maaomanikelt küsitakse kirjalik nõusolek, et KeA võib nende maal pärandniitu taastada. Samuti sõlmitakse kirjalik kokkulepe maaomaniku või maakasutajaga, et ala pärast taastamist oleks hooldamises. KeA korraldab taastamiseks hanke, kusjuures maaomanik võib ise esitada pakkumise. Arvestades kulutõhusust, KeA ei võta endale hooldamiskohustust maaomaniku asemel, need kohustused jäävad maaomanikele või hooldajale. Hooldamiseks on võimalik taotleda PRIA-st toetust² pärandniidu hooldamiseks.

Tabelis nr 2 on toodud KeA projekti kehtiv eelarve.

Tegevuse nimetus:	Näitaja koos sihttasemega: 01.01.2023- 31.12.2029			
KliMi programmi tegevus: liikide ja elupaikade soodsa seisundi ning maastike mitmekesisuse tagamine	Seisundi parandamiseks toetust saanud elupaikade pindala (ha)	Abikõlblik kogusumma (EUR)	Ühtekuuluvusfondi toetus (EUR)	Riiklik kaasfinantseering (EUR)
Märgade pärandniitude taastamine	2000	4 252 500,00	3 614 625,00	637 875,00
Otsene personalikulu (märgade pärandniitude taastamine)		400 000,00	340 000,00	60 000,00
Otsene personalikulu (projekti juhtimine)		250 000,00	212 500,00	37 500,00
Ühtne määr		97 500,00	82 875,00	14 625,00
KOKKU:		5 000 000,00	4 250 000,00	750 000,00

Tabel nr 2. projekti kehtiv eelarve.

Tabelis nr 3 on toodud KeA projektist äravõetav eelarve.

KliMi programmi tegevus: liikide ja elupaikade soodsa seisundi ning maastike mitmekesisuse tagamine	Abikõlblik kogusumma (EUR)	Ühtekuuluvusfondi toetus (EUR)	Riiklik kaasfinantseering (EUR)
KeA projekti kehtiv eelarve:	5 000 000	4 250 000	750 000
Kuni 25% võtame ära	-1 132 125	-962 306,25	-169 818,75
Alles jääv eelarve peale muudatust:	3 867 875	3 287 693,75	580 181,25
1. Taastamistööde sisupersonal	400 000	340 000	60000
- 15%	-60 000	-51 000	-9000

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/105052023012>

Alles jääv eelarve peale muudatust:	340 000	289 000	51 000
2. Taastamistööde sisupersonali ühtne määr	60 000	51 000	9 000
- 15%	-9 000	- 7 650	-1 350
Alles jääv eelarve peale muudatust:	51 000	43 350	7 650
3. Taastamistööd	4 252 500	3 614 625	637 875
-25%	-1 063 125	-903 656,25	-159 468,75
Alles jääv eelarve peale muudatust:	3 189 375	2 710 968,75	478 406,25
4. Otsene personalikulu (projekti juhtimine) ei muutu	250 000	212 500	37 500
Ühtne määr	37 500	31 875	5 625

Tabel nr 3. KeA projektist äravõetava eelarve arvutus.

Tabelis nr 4 on toodud KeA projekti jääv eelarve.

Tegevuse nimetus:	Näitaja koos sihttasemega: 01.01.2023- 31.12.2029			
Programmi tegevus: liikide ja elupaikade soodsa seisundi ning maastike mitmekesisuse tagamine	Seisundi parandamiseks toetust saanud elupaikade pindala (ha)	Abikõlblik kogusumma (EUR)	Ühtekuuluvusfondi toetus (EUR)	Riiklik kaasfinantseering (EUR)
Märgade pärandniitude taastamine	1500	3 189 375,00	2 710 968,75	478 406,25
Otsene personalikulu (märgade pärandniitude taastamine)		340 000,00	289 000,00	51 000,00
Otsene personalikulu (projekti juhtimine)		250 000,00	212 500,00	37 500,00
Ühtne määr		88 500,00	75 225,00	13 275,00
KOKKU:		3 867 875,00	3 287 693,75	580 181,25

Tabel nr 4. KeA projekti uus eelarve.

Käskkirja punktiga 2 täpsustatakse keskkonnaministri 12.12.2022 käskkirja nr 429 (edaspidi käskkiri nr 429).

Punktiga 2.1 lisatakse käskkirja korraldusasutuse ettepanekul rikkumiste vältimiseks punkti, kus tuuakse välja, et käskkirja alusel ei toetata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1058 artiklis 7 nimetatud tegevusi.

Punktiga 2.2 täpsustatakse, et märgade pärandniitude taastamine Riigimetsa Majandamise Keskuse hallataval maal hõlmab kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks lisaks käskkirja nr 429 punktis 3.1. nimetatud elupaikadele nendega seotud kompleksalasid, suurendades ökosüsteemide vastupanuvõimet ning vähendades haavatavust kliimamuutuste ebasoodsate mõjude suhtes. Näiteks, kui on vajalik taastada rannaniit (märg pärandniit), kuid looduslikult koosneb pärandniit (sh taastatav rannaniit) erinevatest üksteisega seotud Natura

2000 pärandniitudest, siis loetakse abikõlbliku kuluna toetavateks tegevusteks kõik märja pärandniiduga seotud kompleksalasse kuuluvad pärandniidud. Elupaigatüübina arvestatakse väljundnäitaja saavutusse ainult märjad elupaigad vastavalt käskkirja nr 429 punktile 3.1.

Kompleksala taastamine on kooskõlas rakenduskavaga, kuna toimub märgalade taastamine, et suurendada valmisolekut kliimamuutustega kohanemiseks. Tegevus on kooskõlas kliimamuutustega kohanemise arengukavaga aastani 2030.

Punktiga 2.3-2.6 lisatakse toetavate tegevustena juurde märgade pärandniitude taastamine koos kliiministri 24.07.2023 käskkirjast nr 302 äravõetava eelarvega 1 132 125 eurot. Märgadeks pärandniitudeks loetakse loodusdirektiivi I lisas nimetatud järgmised elupaigad: rannaniidud (1630), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450) ja soostunud niidud (7230). Väljundnäitaja sihttasel projektis suurendatakse 500 hektari võrra ning tulemusnäitajat 20 ala võrra. Vt. lisaks seletuskirja käskkirja punkti 1 selgitust. Väljundnäitajasse ei pea kõik toetatavad tegevused panustama.

Punktiga 2.8 võimaldame toetust kasutada ka kasutatud seadme ostuks, mis soodustab ringmajandust. Seadmete soetamisel tuleb arvestada riigihangete seadust ning seadmete kasutamise jätkusuutlikkust ja kulu abikõlblikkuse üldtingimusi (ühendmääruse § 15).

Punktiga 2.9 täpsustatakse riigiabiandmise üksikasju. Elluviija peab korraldama enne iga objekti projekti tegevuskavasse lisamist riigiabi andmise analüüsi, kui taastamine toimub eraomandis oleval maatükil. Märgade pärandniitude taastamisel riigiabi ei esine ja täiendavat analüüsi ei tehta. Riigiabi saamise või andmise vastutab elluviija.

Märgade pärandniitude, looduslike soode ja märgade metsade riigiabi tegevuste elluviijale.

Tegevuste elluviijaks on RMK, kelle tegevusala põhimääruse järgi on praktiliste looduskaitsetööde korraldamine riigimaal ja muuhulgas maastiku, pärandkultuuriobjektide ja kaitstavate loodusobjektide hoidmine. Käesoleva käskkirja kohane kaitsealuste liikide elupaikade taastamine kaitsekorralduskavade ja tegevuskavade alusel on seega RMK põhimääruse järgne avalik ülesanne. Seetõttu ei ole tegemist majandustegevusega ning tegemist ei ole riigiabiga tegevuste elluviijale.

Pärandniitude taastamisel riigiabi andmine lõppkasusaajatele.

Kuna kaitstavate elupaikade taastamine võib toimuda mh ka ettevõtjatele renditavatel maadel, tuleb vaadelda, kas abi puhul saaks olla tegemist riigiabiga lõppkasusaajatele. Eelkõige tuleb siin esitada küsimus, kas abi saamine võib anda ettevõtjale majandustegevuses eelise ning kas abil võib olla mõju liikmesriikide vahelisele kaubandusele. Olemasolevale informatsioonile tuginedes tuleb asuda seisukohale, et nii see pole. Tuginedes käskkirja eelnõus toodud toetatsavate tegevuste kirjeldusele, ei nähtu, kuidas rahastatavad taastamistööd saaks ettevõtjatele anda eelise majandustegevuses. Märgade elupaikade taastamine kõnealusel viisil ei soodusta alal toimuvaid võimalikke põllumajanduslikke tegevusi (tulenevalt looduskaitsealastest piirangutest on võimalik eelkõige karjatamine). Rahastatavad tegevused mõjutavad positiivselt kaitstavate elupaikade seisundit, kuid tingimused alade kasutamiseks karjamaana tänu tegevustele ei parane. Kuna tegevused ei too kaasa majanduslikku eelist põllumajandusettevõtetele, ei mõjuta nende rahastamine ka liikmesriikide vahelist kaubandust. Samale järeldusele tuleb asuda võimaliku mõju osas turismiettevõtetele. Rahastatavad märgade elupaikade taastamistööd ei saa tuua kaasa mingit valikulise eelise andmist mingitele konkreetsetele turismiettevõtetele. Ei ole tuvastatav, et taastamistööde läbiviimine annaks selles osas mingi soodustuse.

Kokkuvõttes saab välistada, et meetmes esitatakse abitaotlusi, mille puhul on kõik EL toimimise lepingu art 107 lg 1 kriteeriumid täidetud. Eeltoodud kriteeriumeid c) ja d) käesolev abi andmine ei täida. Sellest tulenevalt ei ole ka käskkirja eelnõus vajalik riigiabiga seotud nõudeid käsitleda.

Punktidega 2.11 tuuakse välja muudatused projekti eelarves. Punktis 2.7 tuuakse mh välja projekti rahastusallikate osakaal ja eelarve tervikuna.

Tabelis nr 5 on toodud projekti lisanduv eelarve.

Programmi tegevus: liikide ja elupaikade soodsa seisundi ning maastike mitmekesisuse tagamine		Abikõlblik kogusumma (EUR)	Ühtekuuluvusfondi toetus (EUR)	Riiklik kaasfinantseering (EUR)
Märgade elupaikade taastamine	500	1 063 125,00	903 656,25	159 468,75
Otsene personalikulu (märgade pärandniitude taastamine)		60 000,00	51 000,00	9 000,00
Ühtne määr		9 000,00	7 650,00	1 350,00
KOKKU:		1 132 125,00	962 306,25	169 818,75

Tabel nr 5. Lisanduv eelarve.

Keskkonnaameti projektist kliimaministri käskkirjast 24.07.2023 nr 302 lisandub 1 132 125 eurot. Projektis plaanitakse taastada vähemalt 500 hektarit pärandniite. Tehniliselt tuleb rakendusüksusel sisestada SFOSi lisaprojekt, kuna lisanduv eelarve on erinevate rahastusallikatega. Lisanduvat eelarvet võib kasutada kõikide projektis olevate tegevuste toetamiseks. Lõplikult kinnitatakse objektid projekti jooksvalt juhtrühmas.

Punktides 2.7 ja 2.10 täpsustatakse, et iga-aastane detailne tegevuskava tuleb projekti juhtrühmal kinnitada sama aasta 15. jaanuariks ning projekti elluviija esitab projekti vahearuarande projekti iga rakendamise aasta kohta hiljemalt järgmise aasta 10. jaanuariks. Antakse juurde 1 kuu, et oleks võimalik vajaduste põhisemalt eelarvet ja tegevuskava planeerida. RMKle antav riiklik kaasfinantseering on vajalik, sest Kliimaministeerium ootab piiratud aja jooksul elupaikade taastamist RMK poolt ning selleks on vajalik anda projekti lisaelarve koos lisa ülesandega kogu mahus.

3. Käskkirja eelnõu vastavus ELi õigusele

Käskkirja eelnõu aluseks on perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seadus ja selle alusel antud õigusaktid, mis omakorda on kooskõlas vastava ELi õigusega.

Käskkirja eelnõu on muuhulgas kooskõlas järgmiste ELi määrustega:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ühissätete määrus);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1058, 24. juuni 2021, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi. Euroopa Liidu määrused on Eestile otsekohalduvad, mistõttu eelnõus nimetatud ülesannete täitjal tuleb juhendada neist otse, arvestades eelnõus ja selle alusel antavates Vabariigi Valitsuse määrustes sätestatud. Eelnõus on ühissätete määruse sättele viidatud, kui ülesande sisu on ühissätete määrusega reguleeritud, mis teeb hõlpsamaks asjakohase regulatsiooni leidmise.

4. Käskkirja mõju

Käskkirjade muudatustega seoses hindame, et meetme eelarve vahenditega saavutatakse käskkirjas toodud mõõdikutele seatud sihttasemed ning toetusi antakse vastavalt rakenduskavas planeeritule. Käskkirjade alusel antav toetus toetab valitsussektori eelarvepositsiooni.

Projektide kooskõla valdkondlike arengukavadega tagab valdkondliku arengu sihtide seadmisel strateegiline dokument (projekt on kooskõlas kliimamuutustega kohanemise arengukavaga 2030 suurendades Eesti riigi valmidust ja võimet kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks) ning projekti kooskõla Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega. Toetatav tegevus panustab kliimamuutustega kohanemise arengukava 2030 alameesmärgi 3: „Muutuvas kliimas on tagatud liikide, elupaikade ja maastike mitmekesisus ning maismaa- ja veeökosüsteemide soodne seisund ja terviklikkus ning sotsiaal-majanduslikult oluliste ökosüsteemiteenuste pakkumine piisavas mahus ja piisava kvaliteediga“ meetmesse 3.3: „Koosluste soodsa seisundi ja maastike mitmekesisuse tagamine ning looduskaitse korraldamine muutuvas kliimas“. Toetatav tegevus panustab „Eesti 2035“ sihti „Elukeskkond on kvaliteetne, seda planeeritakse pärandit ja looduse elurikkust hoidvalt“. Elukeskkond on turvaline ning avaliku ruumi planeerimisel eelistatakse ohutut ja turvalist ning tervist toetavat käitumist soodustavaid lahendusi, mis tagavad igaühele nii vaimse, füüsilise kui ka digiruumi ligipääsetavuse ja mugavuse. Turvaline elukeskkond luuakse igaühe koostöös. Elukeskkonna uuendamine, kvaliteetse ruumi aluspõhimõtted, jäätmemajandus, ühisveevärk, maavarad. Mõõdikuna kasutatakse keskkonnatrendide indeksit. Info sihi ja näitaja kohta kantakse SFOSi.

5. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Rahandusministeeriumi, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Riigikantselei, Euroopa Komisjoni ja perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitikate rakendamise seirekomisjoni liikmetega ning Riigi Tugiteenuste Keskusega. Eelnõu saadeti arvamuse avaldamiseks keskkonnavaldkonna arengukava (KEVAD) eelnõu juhtkomisjonile. Sisulist tagasisidet ei laekunud.

Kooskõlastustabel

I.	Rahandusministeeriumi seisukoht:	Kliimaministeeriumi seisukoht:
	Rahandusministeerium kooskõlastab märkustega arvestamisel:	
1.	Palume käskkirjade muutmisel tagada kooskõla „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“ eesmärkide ning sealse sekkumise kirjeldusega, mis keskendub märgalade taastamisele. Käskkirjade muudatustega lisatakse toetuse eesmärgi ning toetatavate tegevuste alla lisaks märgade pärandniitude taastamisele ka teised pärandniidud, mis koos moodustavad kompleksalad.	Arvestatud. Kooskõla rakenduskavaga on tagatud. Märgade elupaikade taastamine on oluline, et suurendada valmisolekut kliimamuutustega kohanemiseks. Sekkumised põhinevad Läänemere strateegial, „Kliimamuutustega kohanemise arengukaval aastani 2030“, Natura 2000 prioriteetsete tegevuste tegevuskaval (PAF) aastateks 2021–2027 ja ELi elurikkuse strateegial aastani 2030: toome looduse oma ellu tagasi. Käskkirjade muudatustega lisatakse toetuse eesmärgi ning toetatavate

		tegevuste alla lisaks märgade pärandniitude taastamisele ka teised pärandniidud, mis koos moodustavad kompleksalad (märgasid niite peab olema kompleksalal üle 51%). Muudatus on vajalik rakenduskavaga seotud eesmärgi saavutamiseks, st see aitab suurendada valmisolekut kliimamuutustega kohanemiseks.
2.	Juhime tähelepanu, et keskkonnaministri 12.12.2022 käskkirja nr 429 „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine ning 2022–2029 tegevuskava ja eelarve kinnitamine elupaikade taastamiseks kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks“ lisa 1 toetuse andmise tingimuste punkti 8.2 järgi on omafinantseeringu osakaal vähemalt 15%, aga see ei vasta punktis 8.3 olevale omafinantseeringu summale, palume korrigeerida. Muudatusega lisatakse käskkirja eelarvesse (punkt 8.3) riiklik kaasfinantseering summas 169 818,75 eurot. Palume seletuskirjas põhjendada vajadust lisada eelarvele riiklik kaasfinantseering.	Arvestatud. Selgitatud, et RMKle antav riiklik kaasfinantseering on vajalik, sest Kliimaministeerium ootab piiratud aja jooksul elupaikade taastamist RMK poolt ning selleks on vajalik anda projekti lisaeelarve koos lisa ülesandega kogu mahus.
3.	Soovitame kaaluda toetuse andmise tingimuste põhitekstis näitajate tabelite täiendamist, et väljundnäitaja „Seisundi parandamiseks toetust saanud elupaikade pindala“ selgitava teabe veerus oleks üheselt selgitatud, et väljundnäitajasse loetakse ainult taastatud märgade elupaikade pindala. Info on küll olemas seletuskirjas, aga selguse eesmärgil võiks see olla kajastatud ka eelnõus ja vastavalt täpsustatud perioodi 2021-2027 näitajate metoodikat.	Arvestatud ja vastav lause käskkirjadesse lisatud.